



ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

ВЪРХОВЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ НА
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ ПО
ВЪПРОСИТЕ
НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ И
ПОЛИТИКАТА НА СИГУРНОСТ

Брюксел, 16.5.2014 г.
JOIN(2014) 19 final

СЪВМЕСТЕН ДОКЛАД ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Специален административен район Макао: годишен доклад за 2013 г.

ОБОБЩЕНИЕ

След преминаването на Макао към Китайската народна република през 1999 г. Европейският съюз и неговите държави членки следят отблизо събитията в политическия и икономическия живот на Специален административен район (САР) Макао, който се ръководи от принципа „една държава, две системи“. В съответствие с ангажимента, поет пред Европейския парламент през 1999 г., всяка година се изготвя доклад относно събитията в Макао. Това е дванадесетият такъв доклад и той обхваща събитията през 2013 г.

ЕС смята, че през 2013 г. принципът „една държава, две системи“, заложен в Основния закон на Макао, продължи да работи добре. Правата и основните свободи на жителите на Макао бяха зачитани. Подчинявайки се на върховенството на закона икономическата политика продължи да следва водени от пазара принципи. Беше постигнат допълнителен напредък в насърчаването на прозрачност и добро управление.

Системата за политическо управление на Макао стана по-демократична с добавянето на допълнителни места за пряко избирани представители на изборите за Законодателно събрание през 2013 г. ЕС се надява, че ще бъде постигнат по-нататъшен напредък в това отношение, който в крайна сметка ще доведе до всеобщо гласуване на изборите за главен управител и за Законодателно събрание. ЕС е заинтересован да работи с Макао за укрепване на съдебната и подобряване на регулаторната и институционалната рамка за извършване на стопанска дейност.

Двустранните отношения между ЕС и Макао продължиха да се задълбочават. През 2013 г. ЕС и Макао отпразнуваха 20-ата годишнина от влизането в сила на Споразумението за търговия и сътрудничество. Тази годишнина беше белязана от посещението в Макао на председателя на Европейската комисия Жозе Мануел Барозо през ноември 2013 г. Отношенията в областта на търговията и инвестициите се развива значително и като цяло бяха безпроблемни. ЕС и САР Макао подписаха Хоризонтално споразумение за въздухоплавателните услуги, с което създадоха общоевропейска правна марка за развитие на отношенията с Макао в областта на гражданското въздухоплаване.

ПОЛИТИЧЕСКИ СЪБИТИЯ

2013 г. беше четвъртата година от мандата на главния управител на САР Макао Чуй Сай Он. Стратегическите приоритети на правителството продължиха да бъдат диверсификация на икономиката, укрепване на регионалното сътрудничество в делтата на Перлената река, поддържане на отношенията с португалоезичните страни и решаване на въпросите, свързани с препитанието.

В своето годишно политическо обръщение към Законодателното събрание на 15 ноември 2013 г. главният управител заяви, че със силната подкрепа на централното правителство и съгласуваните усилия на правителството и народа на Макао регионът е преодолял вътрешните и външните трудности, което води до стабилно политическо, икономическо, социално и културно развитие.

Следвайки принципа на политическо управление „хората на първо място“, правителството на Макао положи усилия за подобряване на политиките, които се отразяват на отделни аспекти от благосъстоянието на народа, и за насърчаване на диверсификацията на икономиката. Главният управител подчерта необходимостта от подобряване на публичната администрация, отчетността, прозрачността и защитата на свободата на пресата, както и от укрепване на върховенството на закона.

Постепенен напредък в политическата реформа беше постигнат на изборите за Законодателно събрание на 15 септември 2013 г. Броят на членовете на Законодателното събрание се увеличи от 29 на 33, след като бяха добавени две нови места за географски изборителни райони и две нови места за пряко избирани представители на функционални изборителни райони, които представят заинтересовани групи от сферата на бизнеса, трудовите и професионалните отношения, социалните грижи, образованието, културата и спорта. Гласоподавателите в Макао избраха 14 от 33 представители в Законодателното събрание. Това беше скромна, но положителна стъпка към укрепването на демократичната основа на САР Макао.

Тъй като в законодателството на Макао не е предвидено политическите партии да излъчват отделни кандидати, кандидатите са включени в листи. Общо 145 кандидати участваха в 20 листи, като се състезаваха за гласовете на 277 153 регистрирани избиратели. Предизборната кампания продължи две седмици, беше подчинена на строги правила и контролирана от Комитета по изборните въпроси. Бяха отправени обвинения, че комитетът не е напълно безпристрастен. Прокуратурата предложи да се преразгледа ролята на комитета и периодът за провеждане на кампания да се увеличи от две на четири седмици.

Гласуваха 55 % от регистрираните избиратели на Макао — или 151 881 души, което представлява спад с 5 % в сравнение с изборите през 2009 г. и е най-ниската изборителна активност от 2001 г. насам. Кандидатите, поддържащи статуквото, спечелиха 23 места (12 в географските изборителни райони и 11 във функционалните) и образуват голямо мнозинство. Като се има предвид, че главният управител назначава пряко други седем членове, правителството може да разчита на подкрепата на почти всички членове на Законодателното събрание.

През март 2013 г. Комитетът на ООН по правата на човека преразглежда ратифицирането от страна на Макао на Международен пакт за граждански и политически права. В своите заключения той отправя искане към правителството на САР Макао в срок от една година да представи план „за определяне на срокове за преход към избирателна система, основана на всеобщо и равно гласуване, която ще гарантира на всички граждани правото да избират и да бъдат избирани“. ЕС подкрепя тази цел.

През 2013 г. свободата на изразяване в Макао като цяло се зачиташе. Отделните лица продължаваха да се ползват безпрепятствено от свободата на изразяване, а печатните и електронните медии отразяваха широк спектър от възгледи. По време на предизборния период медиите в Макао разпространяваха информация за изборите и политическите платформи на различните избирателни листи и повишаваха информираността на гласоподавателите във връзка с актуалните въпроси. Останаха някои безпокойства, свързани със свободата на пресата и политиката на правителството по отношение на достъпа на журналисти до правителствена информация. На журналисти от опозиционни медии от Хонг Конг като „Apple Daily“ два пъти беше отказано да влязат в страната. Социалните медии обаче продължаваха да функционират свободно и да се развиват динамично.

Беше необходимо да се обърне внимание по-специално на насърчаването на прозрачността и доброто управление, както това пролича от редица случаи на корупция на високо ниво. През 2013 г. Комисията за борба с корупцията (ССАС) докладва, че през 2012 г. е разгледала 1279 случая, включително 852 нови жалби, което представлява увеличение с 8 % спрямо предходната година. Прокуратурата започна разследване на 183 случая, със 71 повече отколкото през 2011 г., като по този начин продължи започнатата през 2010 г. тенденция към увеличаване. Почти 60% от регистрираните през 2012 г. случаи бяха докладвани от жалбоподатели, които са предоставили личните си данни. Това показва, че гражданите съобщават за престъпления с по-голяма готовност отколкото преди и по-добре познават своите права.

СЪБИТИЯ В ИКОНОМИЧЕСКИ ПЛАН

През 2013 г. икономиката на Макао постигна голям растеж - 11,9 % от БВП, което представлява увеличение спрямо растежа за 2012 г., възлизащ на 9,1 %. Този растеж се дължи най-вече на големия износ на услуги, свързани със секторите на хазарта и туризма. Инвестициите също отбелязаха стабилен ръст благодарение на строежа на нови хотели и обществени жилища. Инфлацията се задържа на относително високо равнище – 5,5 %¹. Това се дължи на инфлационния натиск, породен от по-високите цени на вносните стоки и бурната икономическа дейност.

¹ Всички икономически показатели за икономиката на Макао са официални статистически данни, публикувани от Службата за статистика и преброяване на САР Макао.

През цялата 2013 г. туризмът отбелязваше добри резултати. Посещенията на туристи достигнаха 29,3 милиона, което представлява увеличение с 4,6 % спрямо предходната година. Посетителите от континентален Китай бяха 63,5 % от туристите и по този начин дадоха основния тласък за силния икономически растеж на Макао. През 2013 г. приходите от хазарта отбелязаха голям ръст от 18,6 %, и достигнаха 360 милиарда МОР². Макао остана най-големият пазар на казина в света - позиция, която заема от 2006 г.

Трупайки капитал от свързания с хазарта бизнес, Макао продължи да развива своя сектор на конференциите и изложбите и своите творчески и културни индустрии. Той беше домакин на редица търговски панаири, конференции и прояви в нови области като автомобили, яhti, самолети, научни изследвания в областта на околната среда и медицината. Операторите на казина построиха молове от висока класа и добавиха различни развлекателни програми за привличане на туристи. Много други азиатски градове продължават да гледат на Макао като на образцова история на успеха.

Очаква се секторите на хазарта и туризма в Макао да се разраснат още през следващите години. През 2013 г. бяха построени 10 нови хотела с около 4 300 стаи. Други 18 молби за строеж на хотели с общо 18 500 стаи бяха представени на правителството за одобрение. Този нов капацитет се добавя към съществуващите 26 000 хотелски стаи в Макао, а това означава, че до 2018 г. хотелският капацитет на Макао ще се увеличи почти двойно, достигайки 49 000 стаи.

За да управлява растежа в сектора на хазарта, правителството ограничи броя на масите за хазарт. Таванът от 5 500 маси за хазарт беше достигнат в края на 2012 г. През 2013 г. правителството реши да разреши 250 нови маси за хазарт на двама оператори на казина за техните новопостроени казино курорти. То продължи да провежда политиката, съгласно която разрешения за нови маси за хазарт се дават в зависимост от мащаба на нехазартния бизнес (като магазини, конференции, развлекателни програми и др.), управляван от новото казино. С оглед на бързия растеж в сектора на хазарта, Макао положи значителни усилия за поставянето на този сектор в съответните рамки и за напредък в постигането на стандартите на Специалната група за финансови действия (FATF). ЕС насърчава властите на Макао да продължат всички необходими усилия, за да вземат мерки срещу рисковете, присъщи на сектора на хазарта, и е готов да започне обмен във връзка с този въпрос.

² Източник: Бюро на правителството на САР Макао за инспекция и координация на хазарта.

Въпреки усилията на правителството икономическата структура на Макао не се диверсифицира съществено през последните години. Хазартът има все по-голям принос за БВП: неговият дял нарасна от 32,3 % през 2009 г. на 45,9 % през 2012 г.³ Една четвърт от общата работна сила е заета в бизнеса, свързан с хазарта и развлеченията. За своите данъчни приходи правителството разчита най-вече на данъка върху хазарта. Операторите на казина заплащат 35% от своите брутни приходи от хазарта като данък върху хазарта и през 2013 г. техният принос възлизаше на 81 % от данъчните приходи на Макао⁴.

Предвид силния растеж на сектора на хазарта през 2013 г. Макао се сблъска с недостиг на човешки ресурси. През по-голямата част от годината равнището на безработица беше изключително ниско - 1.8 %. Поради тази причина Макао разчиташе много на чуждестранни работници и специалисти за посрещането на нарастващите икономически потребности. Към края на 2013 г. броят на чуждестранните работници, който включва граждани на други страни, постоянно пребиваващи в Макао с визи/разрешения за работа, както и работници, които пресичат границата, за да работят, достигна рекордна историческа стойност - 137 838 души, което представлява 37 % от цялата работна сила. Докато бизнесът призоваваше за по-гъвкав режим на внос на работна сила с цел да се облекчи недостигът на работници, синдикатите оказваха натиск за по-нататъшно прилагане на протекционистичните мерки в полза на местните работници и запазване на някои ключови позиции като крупната в казина за местното население. В политическото си обръщение за 2014 г. главният управител потвърди, че правителството ще запази настоящата си политика за предоставяне на приоритетен достъп до работни места на постоянно пребиваващите в страната и гарантира, че лицата, които не са постоянно пребиваващи, няма да могат да работят като крупната.

През октомври 2013 г. правителството на Макао проведе първото допитване до обществеността относно минималната заплата за някои професии. В рамките на допитването беше предложена минимална работна заплата за две професии — охранители и портиери, работещи за дружества за управление на имоти. Макао е единствената юрисдикция в Китайската народна република, в която няма закон за официалната минимална работна заплата.

С оглед на възможностите за икономическа диверсификация, които разкрива, регионалната интеграция е политически приоритет на правителството. Основен инструмент си остана Споразумението за по-тесно икономическо партньорство (СЕРА) между САР Макао и континентален Китай, което ще либерализира напълно търговията до края на 2015 г. На 30 август 2013 г. двете страни подписаха Допълнение Х. То ще предостави по-голям достъп на дружествата от Макао до 28 сектори и подсектори в областта на услугите на континентален Китай. От започването на неговото прилагане през 2004 г. до края на юли 2013 г. са издадени общо 435 сертификата на доставчици на

³ Източник: Служба за статистика и преброяване на САР Макао.

⁴ Източник: Бюро на правителството на САР Макао за финансови услуги.

услуги от Макао. Понастоящем се прилагат 383 мерки за либерализиране на търговията в областта на услугите в съответствие със СЕРА.

Развитието на специалната икономическа зона на остров Хенгкин в Джухай, съседната на Макао община на континента, е положителен резултат от сътрудничеството с Гуандун в съответствие с Рамковото споразумение за сътрудничество между Гуандун и Макао. Индустриалният парк Макао-Гуандун на остров Хенгкин предизвиква голям бизнес интерес от страна на предприятия на континента и чуждестранни дружества. Бяха получени 89 молби за започване на бизнес дейности в индустриалния парк, най-вече в туризма, сектора на високите технологии, културата, медицинското оборудване и финансовите услуги. На 20 юли 2013 г. беше завършен новият кампус на Университета в Макао на остров Хенгкин. Въпреки че е разположен на територията на континента, новият кампус на Университета в Макао ще бъде под юрисдикцията на властите на САР Макао.

Макао продължи да се ползва от своята роля на център за сътрудничество и търговия между Китай и португалоезичните страни. През 2013 г. бяха проведени няколко важни прояви. Най-значимата от тях беше четвъртата конференция на министрите на Форума за икономическо сътрудничество между Китай и португалоезичните страни на 5 и 6 ноември.

СЪТРУДНИЧЕСТВО МЕЖДУ ЕС И МАКАО

През 2013 г. ЕС и Макао отбелязаха 20-ата годишнина от влизането в сила на Споразумението за търговия и сътрудничество между ЕС и САР Макао. Кулминацията в отбелязването на годишнината беше посещението на председателя на Европейската комисия Жозе Мануел Барозо на 23 ноември. Председателят Барозо се срещна с главния управител Чуй Сай Он и с други членове на правителството на САР Макао. Заедно с главния управител той произнесе реч на юбилейна публична конференция и откри фотоизложба, посветена на столиците на ЕС. Пощата на Макао пусна две специални юбилейни пощенски марки.

Съвместният комитет, създаден по силата на Двустранното споразумение между ЕС и Макао, проведе заседание в Макао на 15 ноември 2013 г. Той отчете положителното общо развитие на двустранните отношения след влизането в сила на споразумението. Търговията процъфтя и в редица области - от правните въпроси до образованието, от научните изследвания до обучението на устни преводачи, се разви широк спектър от дейности, при които се осъществява сътрудничество. Комитетът обсъди също сътрудничеството в областта на данъчните въпроси, като отчете международните развития, свързани с автоматичния обмен на информация между данъчните власти. В програмата бяха включени и въпроси, свързани със защитата на правата върху интелектуалната собственост и обществените поръчки, включително Споразумението за обществените поръчки на Световната търговска организация, а също и регионалната интеграция. Имаше взаимен интерес към сътрудничество в нови области като културата, творческите индустрии и опазването на околната среда. Правителството на

Макао внесе предложения за допълнителни дейности в областите на правното сътрудничество, опазването на околната среда, борбата с трафика на хора, културните и творческите индустрии.

ЕС и САР Макао подписаха Хоризонтално споразумение за някои аспекти на въздухоплавателните услуги на церемония на 23 ноември 2013 г. На церемонията по подписването присъстваха главният управител на Макао Чуй Сай Он и председателят на Европейската комисия Жозе Мануел Барозо. Споразумението ще върне правната сигурност на 15-те съществуващи двустранни споразумения в областта на въздухоплавателните услуги между Макао и отделни държави – членки на ЕС, и ще предостави солидна основа за развитието на отношенията между ЕС и Макао в областта на въздухоплаването.

През 2013 г. двустранната търговия между ЕС и Макао се увеличи съществено. Общата двустранна търговия се увеличи с 28,3 % и достигна 656,5 милиона EUR⁵. Износът на ЕС за Макао нарасна с 37 % и достигна 542 милиона EUR, тъй като силната икономика на Макао доведе до увеличаване на неговите нужди от внос. В износа на ЕС водещо място заемаха самолетите, кожените изделия и напитките (най-вече вино). Вносът на ЕС от Макао остана стабилен – в размер на 114,5 милиона EUR. През 2013 г. ЕС отчете търговски излишък в търговията с Макао в размер на 428 милиона EUR. Той беше вторият по значимост вносител в Макао след Китай, като делът му във вноса през 2013 г. възлизаше на 23 %⁶.

Търговската палата Макао-ЕС беше създадена през 2013 г. Председателят на Европейската комисия Барозо председателстваше на нейното откриване на 23 ноември. Преди учредяването на търговската палата Макао-ЕС Европейската търговска палата в Хонг Конг осигури участието на ЕС в две годишни водещи прояви в Макао – Инвестиционния форум на Макао и Форума за международно екологично сътрудничество на Макао, съпроводен от изложба. Общият павилион на ЕС на тези две прояви осигури съществена видимост на фирмите от ЕС и разпространи информация за тях. Двете прояви предоставиха също добра платформа за работа в мрежа за посетители от континентален Китай.

Откритата през декември 2012 г. академична програма ЕС-Макао организира първите си дейности. В рамките на тази програма, управлявана от консорциум, ръководен от Университета на Макао, бяха организирани различни семинари, голяма конференция по случай 20-ата годишнина от двустранното споразумение между ЕС и Макао, редица прояви във връзка с посещението на председателя Барозо и успешна симулация на заседание на Европейския съвет по „модела на ЕС“.

⁵ Източник: Евростат (база данни Comext).

⁶ Източник: Служба за статистика и преброяване на САР Макао.

ЕС и Макао продължиха да обучават двуезични устни преводачи с китайски и португалски в съответствие с подписания през 2012 г. Меморандум за разбирателство. Устните преводачи се обучаваха в Макао и Брюксел в продължение на пет месеца.

През декември 2012 г. в седалището на Европейската комисия беше открита посветена на Макао фотоизложба, наречена „Bridging Time“ („Мост над времето“). Сроктът на изложбата беше удължен до юни 2013 г.

ЕС ще продължи да развива своите отношения със САР Макао, да увеличава икономическите и търговските връзки, да подобрява сътрудничеството с бизнеса и гражданското общество и да насърчава мобилността и обmena с народа на Макао. Ключовите приоритети за 2014 г. включват правно сътрудничество, опазване на околната среда, борба с трафика на хора, културен обмен и академично сътрудничество. В рамките на своето сътрудничество с Макао за диверсификация на неговата икономика ЕС предложи диалог, посветен на регулаторната рамка за улесняване на търговията и инвестициите, който да обхваща конкуренцията, обществените поръчки, процедурите по регулиране и правата върху интелектуалната собственост. Той се интересува също от сътрудничество с Макао в подкрепа на бизнес интересите на ЕС в специалната икономическа зона на Хенгкин и други водещи икономически инициативи.